

© BOERENNATUUR VLAANDEREN

Bufferstrook op maat

In de provincies Antwerpen en Limburg wordt er geëxperimenteerd met beheerovereenkomsten op maat binnen het programma Water-Land-Schap. Dit jaar worden op een aantal plaatsen kruidenrijke grasbufferstroken langs waterlopen ingezaaid. Innovatief is dat de landbouwers hierbij meer vrijheidsgraden krijgen.

Steve Meuris, regiocoördinator Boerenatuur Vlaanderen

Beheerovereenkomsten zijn de laatste jaren een veelbesproken onderwerp. Beleidsmatig is het wachten op het nieuwe GLB. Op het terrein blijven vragen omtrent effectiviteit of toepasbaarheid het debat voeden. Het is een feit dat beheerovereenkomsten bijzonder restrictief zijn inzake het aantal vrijheidsgraden dat de landbouwer heeft

bij de uitvoering ervan. Bovendien kunnen algemene regels nooit voldoende de lokale ruimtelijke context in rekening nemen. Dankzij het programma Water-Land-Schap, dat uitgaat van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), werd een kader gecreëerd om binnen enkele gebieden beheerovereenkomsten op maat uit te testen als demomaatregel.

Niet-productieve kruidenrijke grasstroken

Binnen de gebiedscoalitie {beek.boer.bodem} (Kleine Nete) werden landbouwers bevroegd waarom het aantal beheerovereenkomsten (BO) in deze regio ondermaats bleef. De landbouw is hier voornamelijk veeteeltgericht. Daarbij vormt het intensief grondgebruik, gekoppeld aan een hoge mestdruk en de maximale inzet op de eigen voederverzorging, een drempelverhogende factor voor het afsluiten van BO. De aanleg van een perceelrand bijvoorbeeld, neemt een belangrijk areaal voor mestafzet en productie in. Naast het oppervlakteverlies werden ook de administratieve last, de lage flexibiliteit – zowel inhoudelijk als in contract-

“Het programma Water-Land-Schap fungeert ook als leerschool voor de overheid.”

duur – en zelfs de rechtsonzekerheid rond het aantrekken van kwetsbare soorten als drempels vernoemd. Om tegemoet te komen aan een aantal van deze bekommernissen, werd geopteerd om zowel in deze regio als in de gebiedscoalitie Maasvallei en Kempen~Broek (Noordoost-Limburg) op enkele landbouwbedrijven te experimenteren met een meer flexibele vorm van niet-productieve, kruidenrijke grasbufferstroken. Deze bufferstroken sluiten als demomaatregel immers perfect aan op het Water-Land-Schap-programma. Ze beschermen de waterloop tegen vervuiling door meststoffen en bestrijdingsmiddelen, en ook tegen beschadiging door groundbewerking. Bovendien kan op die strook – mits een aangepast maaibeheer en het bijzaaien van kruiden –

meer waardevolle vegetatie ontstaan. Die kan pollen en nectar leveren voor allerlei insecten en ook bescherming en voedsel bieden voor andere diersoorten, zoals akkervogels.

Nieuw aan de bufferstroken die binnen deze werkingsgebieden worden geïmplementeerd, is het feit dat landbouwers bij de uitvoering in vergelijking met de klassieke BO meer vrijheidsgraden krijgen. Zo blijft uiteraard het verbod op bestrijdingsmiddelen en bemesting op de strook gelden, maar is er in beide werkingsgebieden de mogelijkheid om de strook (tegen een mindervergoeding) te gebruiken als kopakker of als toegangsweg voor de beregeningsinstallatie. Ook rond de locatie en de breedte van de strook werd flexibiliteit geboden. De inplanting gebeurt bij voorkeur naast een waterloop, maar in Limburg kan die ook elders goedkeuring krijgen, mits akkoord van het projectteam. Zolang een minimumbreedte van 3 meter wordt aangehouden, kunnen stroken variëren in lengte tegen een variabele vergoeding. In Limburg staat het de meewerkende landbouwers ook vrij zelf een zaadmengsel samen te stellen.

En ze konden ook mee de contractduur bepalen. Tot slot zijn er in deze experimentele fase geen repercussies rond de mestbalans.

Flexibiliteit voor duurzaamheid

“De bedoeling van deze experimentele BO is het opdoen van ervaring rond het spelen met vrijheidsgraden voor de landbouwer en vervolgens hiervan de effecten op het terrein vertaald te zien”, aldus Leen Vervoort van Boeren natuur Vlaanderen, dat partner is in {beek.boer.bodem}. “Als de ervaringen positief zijn, kan er richting het beleid een positief signaal gegeven worden om in de toekomst de conventionele BO flexibeler op te stellen. Het programma Water-Land-Schap fungeert immers ook als leerschool voor de overheid. Het is goed dat er binnen dit kader op een laagdrempelige manier kan worden gekeken of minder restricties misschien net meer opportuniteiten bieden voor de waterkwaliteit en de biodiversiteit.”

De eerste bevindingen zijn alvast zeer positief. “De deelnemende bedrijven in onze coalitie zijn grote melkveebedrijven. De landbouwers hebben een erg drukke agenda. Toch denken ze actief mee over de inplanting van de strook, het type mengsel en zelfs de aansluiting op de lokale natuurwaarden. Er werd zelfs zonder onze insteek contact gelegd met zowel Natuurpunt als de lokale wildbeheereenheid”, zegt Erwin Christis, die het project in Limburg leidt. Boeren natuur Vlaanderen zal de ontwikkelingen van nabij opvolgen en later op het jaar – wanneer de stroken in volle groei zijn – demo-activiteiten organiseren. Want uiteindelijk telt vooral het resultaat op het terrein. ■

Boeren kleuren het landschap met een kruidenrijke grasbufferstrook.

Water•Land•Schap

Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling
Europa investeert in zijn platteland

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Provincie
Antwerpen

